

«Про музейну справу», пам'ятками історії та культури — Законом «Про охорону та використання пам'яток історії та культури», фінансовими ресурсами — Бюджетним кодексом, інформаційними ресурсами — Законом «Про інформацію» тощо.

Порядок управління об'єктами державної власності залежно від суб'єктів здійснення такого управління регламентується нормами законів України «Про порядок управління майном, що перебуває на балансі Верховної Ради України», іншими законодавчими актами.

Розвиток законодавства про управління державним майном, якщо аналізувати його протягом останніх років, дозволяє говорити про кілька панівних тенденцій.

По-перше, поступово зростає нормативна база. Відповідні суспільні відносини регламентуються дедалі докладніше і повніше. Збільшуються суспільні очікування від якісних та ефективно діючих правових норм, які регулюють управління державним майном. Водночас на практиці непоодинокими є вагомі проблеми з правозастосуванням, заплутаність і колізійність правових норм, особливо прийнятих у різний час та різними державними органами.

По-друге, поступово збільшується питома вага власне законів у системі законодавства про управління державним майном. Відповідне законодавство стає дедалі розгалуженішим. Поряд із законами, присвяченими регулюванню окремих сторін управління державним майном, з'явився спеціальний рамковий закон у цій сфері, покликаний стати першим системоутворючим законодавчим актом у цій сфері.

*І. А. Малютін, канд. юрид. наук,
доцент кафедри теорії та історії держави і права,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Підготовка фахівців з правознавства у вищих навчальних закладах України, виходячи з сучасних проблем та перспектив подальшого розвитку є актуальним та важливим процесом для реформування юридичної освіти і науки нашої держави. Мобільність та інтеграція сучасного життя, процеси глобалізації, вима-

гають глибоких знань, ерудиції, аналітичного складу мислення, вміння прогнозувати події, постійного зростання професіоналізму. Дана обставина змушує шукати нові підходи для підготовки майбутніх фахівців, потребує високого рівня наукового забезпечення навчального процесу, неухильного його вдосконалення. В 2001 р. було розроблено проект Державної програми розвитку юридичної освіти в Україні, а Кабінет Міністрів України своєю постановою від 10.04.2001р. № 344 затвердив Програму розвитку юридичної освіти на період до 2005 р., а з деяких питань до 2010 р., яка є чинною по теперішній час. В цій програмі передбачено шість розділів, перший розділ має назву: актуальність розвитку юридичної освіти, що безперечно свідчить про її важливість. Дана програма формує нові цілі і завдання юридичної освіти, наповнює її новим змістом щодо пошуку і застосуванню новітніх технологій, форм, методів і методик навчання.

Підготовка юристів-професіоналів — велике суспільно-державне завдання, якість і рівень якої значно впливає на такі процеси, як створення, видання й дотримання законів, належне забезпечення прав і свобод особи й громадянина, функціонування всіх державних інституцій та, взагалі, суспільний прогрес як такий [1, с. 40].

На сучасному етапі досить актуальними є питання, пов'язані з підготовкою фахівців у галузі права юридичними вищими навчальними закладами різних рівнів акредитації. Система підготовки юристів у вищих навчальних закладах України інтегрується у державну систему освіти на засадах єдиної нормативно-правової бази. Вона забезпечує підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації персоналу різних освітньо-кваліфікаційних рівнів. Навчально-виховний процес враховує специфіку діяльності юристів і спрямований на реалізацію змісту освіти певних освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до державних стандартів.

Юридичний факультет, який функціонує в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, будує свою діяльність відповідно до пріоритетних напрямів підготовки правознавців, серед яких, зокрема, слід виділити визначення мети, завдань, ролі, функцій підготовки бакалаврів, магістрів, прогнозування потреб у юридичних кадрах.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, як провідний в Україні вищий навчальний заклад IV рівня акредитації, робить вагомий внесок у створення ефективної системи підготовки правознавців, яка відповідає сучасним потребам суспільства, про що свідчить друге місце в рейтингу лідерів

вищої школи, складений з урахуванням оцінок кращих роботодавців [2, С. 45]. Такі здобутки стали можливими за рахунок пріоритетів підвищення конкурсу на вступ до вузу, а головне конкурсу на навчання — де підлягає відрахуванню той, хто нездатний або не має бажання вчитись. Отже, конкурсний відбір — дає можливість готувати фахівців високої кваліфікації.

Місце гуманітарної освіти в підготовці фахівців у галузі права має важливе значення, виходячи з більш широкого тлумачення права, перш за все як рівня цивілізованості, підкорення відповідним правилам, нормам, не просто встановленим державою, а таким, які мають міцні культурні, історичні, релігійні основи в житті суспільства, особливо в часи переосмислення соціальних цінностей. На такому розумінні права заснована європейська традиція поняття правової держави, в правове поле якої прагне увійти Україна.

Проблема підготовки юридичних кадрів має багато аспектів. Головний з них — співвідношення різних складових частин процесу освіти, які утворюють систему з різних галузей знань. Межі та обсяг вивчення кожної з них відображають навчальні плани та засновані на них робочі навчальні плани, графіки навчальних занять, які розробляються кожним вищим навчальним закладом. Вони включають у себе: загальноосвітню, юридичну та іншу підготовку. Співвідношення напрямів визначає мету навчання, яка формує основне завдання вищого навчального закладу — підготувати фахівця з достатнім рівнем знань в юриспруденції, здібного кваліфіковано вирішувати різного роду юридичні питання, що відображатиме сутність вищої освіти.

Поставлені перед тим чи іншим вищим навчальним закладом завдання передбачають нелегку, копітку роботу щодо вдосконалення системи загальноосвітніх дисциплін, виражений підхід до включення в навчальні плани нових дисциплін. З метою оптимізації та інтеграції навчального процесу необхідно запроваджувати нові форми навчання з використанням науково-технічних засобів. Необхідно також враховувати погляди студентів на процес навчання, для того щоб він не був формальним, а цікавим, захоплюючим, оскільки врешті-решт, він створюється для студентів. Таким чином, ми наближаємо юридичну освіту до її споживача.

Необхідно повною мірою уявляти соціальні вимоги до фахівця, що їх зумовлюватиме ринкова економіка і ринкове середовище взагалі. Це питання дуже важливе, оскільки багатьом юрис-

там, що отримали диплом, потрібно буде знову більш досконало вивчати ту чи іншу галузь права залежно від того, в якій структурі, державній чи приватній вони працюватимуть. Таким чином, юридичні вищі навчальні заклади видають диплом фахівця в галузі права, який можна назвати базовим (перша сходинка навчання). Друга сходинка навчання — це професіоналізація, що завершується присвоєнням випускникові ступеня магістра права, тобто особа здобуває повну юридичну освіту. Подальше навчання може відбуватись в аспірантурі, яке завершується публічним захистом дисертації у певній галузі права. Отже, подальше навчання відбувається за ознаками спеціалізації.

Світовий досвід показує, що така модель є універсальною. В умовах ринкової економіки успіх спеціаліста в значній мірі залежить і визначається можливостями його адаптації до соціально-економічного середовища, яке швидко змінюється. Сучасний юрист повинен мати необхідні якості, які б дозволили йому утриматись на робочому місці в умовах жорсткої конкуренції на ринку юридичних послуг. Перш за все це:

- мобільність, динамізм, вміння активно діяти в умовах, що постійно змінюються та швидко на них реагувати, самостійність в прийнятті правильних рішень та відповідальність за прийняті рішення;

- використання та напрацювання різноманітних навичок правозастосовчої діяльності;

- націленість на самоутвердження в умовах конкуренції;

- вірність загальнолюдським цінностям.

Для набуття названих якостей необхідно дотримуватись таких вимог:

- націленість студентів на отримання необхідних знань передбачених навчальними планами;

- зацікавленість у навчанні (надання студентам можливості вибору різних видів гуманітарної підготовки, спеціалізації);

- викладення дисциплін фахівцями, які мають необхідну кваліфікацію, практичний досвід роботи, постійно працюють над самовдосконаленням;

- створення належних умов для викладачів: їх подальшого професійного зростання, службового просування, стимулювання їхньої праці, соціальної підтримки тощо.

В основу навчання мають бути покладені творчі підходи до викладання та вивчення предметів, вміння застосовувати їх у практичній діяльності.

Література

1. Коржанський М. Й. Недоліки й завдання вищої юридичної освіти в Україні // Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. — 2001. — № 3. — С. 40—43.

2. Лучшие вузы Украины. Топ-10 вузов Украины // Корреспондент. — № 14 (303). — 2008. — С. 42—48.

Є. В. Невмержицький,
професор кафедри
теорії прокурорської діяльності
та кримінального процесу
Національної академії
прокуратури України

КОРУПЦІЯ ЯК МОРАЛЬНО-ЕТИЧНА ПРОБЛЕМА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Сьогодні можна стверджувати, що чистота діяльності організацій і установ з питань забезпечення законності і правопорядку в державі стала особливо гострою, оскільки саме їм доручено захищати безпеку і права громадян. Для забезпечення такого захисту працівникам правоохоронних органів надаються спеціальні повноваження і виняткові права: від одержання інформації про людей — до застосування сили і зброї. Тому, саме правоохоронці повинні бути взірцем у безкомпромісній боротьбі зі злочинністю та корупцією.

Якщо ж сьогодні досліджувати причини, чому корупція вразила фактично всі сфери суспільного життя, то відповідь треба шукати, передусім, у значній корумпованості судів і правоохоронних органів. Практика свідчить, що корупція активно вишукує корумпованих посадових осіб, насамперед, і серед співробітників правоохоронних і контролюючих органів, які б захищали їх інтереси у сферах «тіньової» економічної діяльності та відмивання незаконно здобутих коштів, створювали б для неї захисний бар'єр. Такий висновок підтверджує статистика. За даними Генеральної прокуратури України протягом 2007—2008 років до суду за корупційні діяння притягнуто 574 правоохоронці, з них МВС — 396, ДПА — 145, митниці — 27, прокуратури — 4, СБУ — 2.